



## FITXA TÈCNICA

### Etapa 4 TRANSMARESME - 19/11/2023

Aquesta etapa transcorre per la Comarca del Maresme. Passem per el termes municipals de Cabrils, Òrrius, Vilassar de Dalt , Premia de Dalt, Vallromanes , Teià i Tiana . Acabem a la plaça de l'Ajuntament de Tiana.

**Centre de la Mutua Laboral Midat o Mútua Metal·lúrgica.** Edifici de l'Arquitecte Antoni Bonet i Castellana ( autor també del Canòdrom de la Meridiana a Barcelona capital ). Edificació entre 1971 i 1980

Edifici d'enormes dimensions que estava destinat a la rehabilitació dels obrers accidentats en regim d'internat .

Situat sobre la cornisa de la Plana de Can genis , no té façana Nord i ni ocupació a La Plana i així les dependències donen a Sud amb màxim Sol i vistes a la Panoràmiques del Mar, col·locades en una sèrie de nivells escalonats en la pendent. El centre es troba situat en un entorn natural que, junt al clima, el sol , el silenci i les vistes al mar, contribueixen a la funció terapèutica del conjunt.

**Can Genis.** Estem entre el turó de Gironella i el coll de Porc i al voltant de la masia de can Genís es troba el jaciment arqueològic de Can Genís. Es tracta d'un assentament rural iberoromà, emmarcat entre els segles II i I aC, amb estructures d'habitació i sitges, del que es té coneixement per la menció que en fa Marià Ribas a la seva obra (RIBAS, 1952:48).Segons l'autor, l'any 1952, es localitzaven una gran quantitat de fragments de ceràmica en superfície i restes estructurals, corresponents a diverses habitacions, tot i que ja es trobaven en mal estat de conservació.

També va donar la notícia que, pels volts de l'any 1930, el Dr. Lluís de Sobregrau, rector de Cabrils, hi havia excavat una sitja amb materials iberoromans, dels quals Ribas va poder documentar la seva entitat i l'abundància de ceràmica ibèrica i romana (terra sigil·lada, campaniana i comuna).

La localització del jaciment en una zona de muntanya respon al tipus



d'hàbitat ibèric, però els materials recuperats infereixen una cronologia tardana, fet que el relacionaria amb el moment previ al fenomen de poblament de la plana litoral, fruit de la romanització intensa. La construcció dels edificis de La Mutua van destruir el jaciment . La visita al lloc amb motiu de la revisió de la Carta Arqueològica l'any 2008, no va permetre trobar cap fragment de ceràmica i únicament es va localitzar alguna alineació de pedres, que podria correspondre a l'assentament, fet dificulta la seva ubicació precisa.

**El camp de tir** de Premià de Dalt. Creat en els anys 70 i tancat per temes mediambientals per el Consorci del Parc als anys 80.

**Creu de Can Boquet** o Creu d'en Boquet és un coll de muntanya i de 378 metres que uneix els turons d'en Roure i de Pedrells al municipi de Vilassar de Dalt. Senyalitza una cruïlla de camins on, a més del Pi de la Creu de Can Boquet, hi ha un punt d'informació del Parc de la Serralada Litoral. El dolmen de la Roca d'en Toni es troba a prop.

( a prop ) **Dolmen de Can Boquet** . És situat als peus del Turó d'en Rumpons i anomenat també Roca d'en Toni, segurament pel fet que el propietari dels terrenys era el pastor Toni Puig, segons consta en registres del segle XIX. Es tracta del megàlit més conegut de la comarca del Maresme. És un sepulcre de corredor evolucionat, del tipus petita galeria catalana, amb planta quadrangular i corredor de lloses de granit. Conserva una bona part del corredor i tota la cambra, coberta per una sola llosa enorme. Actualment, no queda res del túmul ni del cromlec, però cap al 1920 encara n'hi havia vestigis.

( a prop ) La zona anomenada del **Vietnam**. Denominació popular ( sobretot en el col·lectiu del BTT ) da la zona boscosa molt atapeïda i regirada , amb infinitat de petits camins.



**La font de Sant Mateu.** Rep el seu nom de l'ermita que hi ha a prop. La seua aigua prové d'una mina i es recull en una gran bassa (la Bassa de Sant Mateu) davant de la font. El broc està en una fornícula deprimida, amb una imatge del sant en ceràmica vidriada al damunt. La seua aigua es considerava molt digestiva i sovint la gent pujava a estar-s'hi una estona bevent després d'un àpat copios. Actualment raja molt poc o gens, encara que els entesos creuen que amb una neteja de la mina tornaria a rajar sense problemes. De fet, a la bassa sempre hi ha aigua i sovint presenta indicis d'haver vessat a terra, fet que demostra que l'aquífer encara no està esgotat.

**Ermita de Sant Mateu del Bosc.** Ermita d'estil arquitectònic Romànic Pertany al municipi de Premià de Dalt, . Corona el punt més alt de la serra de Sant Mateu. La capella és situada a uns 500 m del mas de Can Riera i, a tocar, hi ha la casa on visqueren els ermitans als segles XVI i XVII, i després una família de guardians i reconvertit en Centre gastronòmic.. Està dins els límits del Parc de la Serralada Litoral protegida com a bé cultural d'interès local. La capella i la serra són citats per primera vegada en documents dels anys 993, en l'empenyorament de terres de Borrell al bisbe Vives i del 1075. Al llarg dels segles XI i XII la capella surt esmentada en afrontacions de vendes de terra. L'any 1401 se l'anomena Sant Mateu del Bosc i, en una visita pastoral del 1498 hi ha constància que es trobava en ruïnes i se'n demanava la reconstrucció. La nau va quedar escurçada a la meitat de la longitud original. En la visita de l'any 1508 consta que el terreny pertanyia al domini del priorat de Sant Miquel del Fai amb el nom de Sant Mateu del Bosc. Poc després es devia restaurar doncs consta amb culte en la resta de les visites pastorals dels segles XVI i XVII. Al segle XVI s'hi van afegir uns annexos destinats als ermitans. L'any 1949 es van fer obres de restauració pels seus propietaris.

Edifici d'una sola nau amb absis que no es diferencia per cap ressalt en la seva part exterior. L'absis és de planta semicircular amb una finestra central de doble esqueixada i arc de mig punt. Planta rectangular de 6,50 X 5,25 m, molt curta respecte a l'absis cosa que fa pensar que es devia refer amb la pedra antiga a partir del 1498 i amb una llargada més curta.



La nau és coberta amb volta de canó i l'absis amb volta de quart d'esfera, ambdues amb coberta de teula, a dues aigües, amb el carener perpendicular a la façana principal on s'alça un campanar d'espadanya d'un sol ull, de construcció tardana, i singular per la seva posició transversal a la façana. L'absis i els murs laterals són fets amb pedra tallada, de mida força gran ben posada en filades. A la part baixa del mur de tramuntana hi ha una base de carreus ben alineats i tallats a fil, datable amb cronologia del segle XII. A l'alçada de 2,5 m s'observa un fris que decora tot el perímetre i a partir del fris, un metre més de mur amb aparell diferent que ens mostraria un enrunament de la volta i reparació en el segle XVI.

La capella de Sant Mateu deu tenir el seu origen al segle X com la majoria d'ermites de la comarca. És probable que el culte es remuntés a l'època visigòtica i que aquesta església subsistís fins a la construcció de la capella actual al segle XII.

( a prop ) **Can Riera de Sant Mateu**. És una masia barroca de Premià de Dalt protegida com a bé cultural d'interès local. És un Edifici civil / Masia formada per una planta baixa, un pis i golfes. Està coberta per una teulada de dues vessants amb el carener perpendicular a la façana. Possiblement es tracti de la reforma d'una antiga masia. En el conjunt destaca la façana, que conserva un portal rodó dovellat situat asimètricament i, molt especialment el seu coronament, que combina les línies corbes còncaves i convexes i està rematat amb gerros de ceràmica, que donen al conjunt un aire típicament barroc. La gran quantitat d'obertures de la façana destaca per l'emmarcament blanc. El primer pis conserva la decoració barroca, especialment a l'arrambador del menjador, realitzat amb rajoles de ceràmica decorades. Hi ha un rellotge de sol sobre la façana. Tot l'edifici i els annexes queden envoltats per un mur de tancament amb dos portals.

Lloc d'esbarjo actualment disposa d'unes àmplies instal·lacions hípiques i podem veure en el recorregut varies zones amb cavalls .



**Mirador de la Cornisa** o Mirador de Teià es troba a Teià

És una petita esplanada amb baranes, bancs de fusta, papereres, un plafó informatiu panoràmic i aparcament per a cotxes i bicicletes. Ofereix una de les vistes més completes i variades de la banda oest del Parc: la línia de la costa, des del Masnou fins a Montjuïc, el Garraf, Collserola, Montserrat i Sant Llorenç del Munt tanquen el perímetre exterior del territori que s'albira. Dins d'aquest perímetre, el Masnou, Teià, Barcelona i els turons d'en Baldiri, d'en Galzeran, de Castellruf i del Castell de Sant Miquel. Sens dubte, és un dels punts del Parc on s'aturen més visitants. Es va inaugurar l'any 2004. El seu accés al costat de la pista de la Carena, dona peu a poder accedir des de diverses poblacions (el mirador és al terme de Teià).

**Font de Can Boxter**. La Font del Botxer és coneguda també com a Font de la Cornisa. És un petit broc metàl·lic entaforat a la roca, reomplert de ciment en alguns punts fins a formar un muret allisat. L'aigua cau en una senzilla conducció que la duu a un petit bassal que serveix d'abeurador a la fauna. L'aigua prové d'una mina que hi ha damunt de la font i es canalitza per abastir un dipòsit per a l'extinció d'incendis forestals, que es pot veure al turó de Can Colomer mirant avall en direcció oest. És una de les poques fonts del parc que rarament queda seca del tot, encara que, a vegades, es talla l'aigua per reomplir el dipòsit.

Tot i que el seu nom és Font del Botxer, també podria ser Botjar (camp de botges, arbust comú en aquesta zona) o Botxí (un ocell habitual del Parc de la Serralada Litoral), ja que hi ha discrepàncies entre la gent de Teià pel que fa a la seua denominació.

La casa que hi ha a sota la pista, mirant cap a Teià, és el Botxer d'en Nifa: com en tants altres llocs més o menys discrets de la serralada i durant la primera meitat del segle XIX s'hi feia moneda falsa de coure.

L'ADF de Teià fa un seguiment dels cabals de diverses fonts del municipi i en el control efectuat durant la darrera setmana del mes de juny del 2015 es va establir que el cabal d'aquesta font era de 2.880 litres al dia.

( a prop) **Refugi de la Ferreria del Vedat** . Fou recuperat pels voluntaris de l'ADF de



Teià entre els anys 1998 i 1999. És un edifici senzill, de planta rectangular i que es feia servir com a taller on es reparaven i s'esmolaven les eines que utilitzaven els picapedrers (bàsicament, refer els punxons i les escarpes que la dura pedra havia desgastat). En aquesta zona va haver-hi una gran activitat d'extracció de pedra, ja que d'ací van sortir les columnes i les dovelles de molts portals de l'Avinguda Diagonal de Barcelona. A partir de les restes trobades, podem imaginar-nos com era la ferreria quant estava en plena activitat: a la sala gran, hi havia l'obrador on el ferrer escalfava el ferro a la fornal fins a deixar-lo roent, el moldejava a cops de martell a l'enclusa i el refredava ràpidament en un cossi ple d'aigua per donar-li el tremp. La sala petita era el rebost i el magatzem.[1 L'edifici, ara reconvertit en refugi ( propietat de l'Ajuntament de Teià), està sempre obert i normalment el trobarem net i endreçat, ja que en té cura l'ADF de Teià. Cal demanar permís a l'ADF i la policia local per a fer ús de la llar de foc i per a poder menjar-hi o dormir-hi quan s'hi va amb colla. Dins el refugi hi ha bancs i taules per a 15 persones i llar de foc, mentre que a l'exterior tenim una taula de picnic per a 8 persones i una aixeta d'aigua sense garantia sanitària que baixa de la Mina del Vedat. És un bon indret per descansar i gaudir de la vista sobre la riera de Teià.

En una cantonada de la façana davantera, a terra, hi ha dues roques amb gran quantitat d'incisions: són cops que feien per provar el tremp del metall de les eines acabades d'esmolat. Al camí que passa per darrere de la casa, al marge del cantó muntanya, hi ha una cova d'entrada estreta: era el polvorí on es desaven els explosius.

**Crist del Sagrat Cor de Teià.** És una estàtua de marbre de Carrara feta el 1956 per Claudi Rius. La va erigir la propietària de la finca per tancar una picabaralla amb el rector de la parròquia de Teià que la va titllar de mancada de fe. La figura, dalt del turó rocallós del Moliner i amb els braços oberts, mira directament a l'església de Teià i gaudeix d'una bona vista sobre la riera de Teià i el mar. Des de la base de la figura (si mirem cap a l'est) s'endevina a uns 200 metres el Refugi de la Ferreria del Vedat.



Al nord, el profund tall de la Pedrera del Tercio i al NE, just a la cresta, la tanca del Mirador d'en Pere.

( a prop ) **Font de Can Gurguí de Vallromanes** . sempre raja, poc o molt, amb aigua de la mina de Can Gurguí. Al voltant de la font hi ha uns bancs de pedra i una taula rodona. Per l'ombrívol entorn, la frescor de l'aigua i la facilitat d'accés és una de les fonts més visitades del Parc de la Serralada Litoral. Davant de la font i a l'altra banda de la pista, hi ha un parell d'àlbers i una frondosa riera poblada de plàtans. Darrere, hi ha un espès alzinar. I, molt a prop, hi ha Can Gurguí, un antic convent i ara restaurant. Un davant de pedra de l'any 1899 aguanta el marge de sauló i suporta la porta metàl·lica de la boca de la mina. A sota de la porta surt el broc ample i l'aigua que en raja és considerada sanitàriament potable.

**Pla de l'Arròs.** Als anys 70 hi havia certa competició d'Aplecs sardanistes entre Teià, Alella i Premià de Dalt . En aquest indret es feien l'Aplec de Alella i cap al 1976 es feien fires i arrossos populars amb molt de renom.

**Corriol de les Bruixes.** Corriol que amb denominació d'origen pagà donava nom al camí que condueix al Tòtem Pagà.

**Tòtem Pagà.** Espècie de petit monument en ofrena a Extraterrestres totalment de origen pagà i popular, sense cap mena de fons científic.

**Font de Cera.** El Coll de la Font de Cera és un port de muntanya de la carretera BP-5002 que travessa la Serralada Litoral Catalana des del Masnou fins a Granollers. El coll es troba entre el municipi d'Alella, a la comarca del Maresme, i el municipi de Vallromanes, a la comarca del Vallès Oriental. Punt de pas i/o trobada de molts senderistes, donat que el GR-92 hi passa per seguir per la Serralada de Marina cap a La Conreria.



També és un coll molt apreciat pels ciclistes , donada la seva longitud de 5,7 kilòmetres i un ascens de 268 metres verticals amb una pendent mitjana del 4,7% , que implica un cert nivell de dificultat, el coll està a 273 metres sobre el nivell del mar.

**Dolmen de Can Gurri.** El Dolmen de Can Gurri, també conegut com a Dolmen del Collet de Can Gurri, Dolmen de la Font d'en Gurri o Roca d'en Mayal, és un dolmen ubicat al Parc de la Serralada Litoral, dins el terme municipal de Martorelles (Vallès Oriental). Se'n conserven les lloses verticals de la cambra i algunes de la galeria. De la coberta només queda una petita llosa. La cambra té 2,40 metres de llargada per 1,20 d'amplada. Tot el conjunt permet fer-se una idea prou bona del que és un dolmen del tipus galeria catalana. Quan Antoni Guilleumes el va descobrir el 1952, encara conservava una part del túmul, d'uns 10 metres de diàmetre. Avui dia, se'n pot endevinar l'àrea gràcies a la dispersió al voltant del dolmen de les pedres, més o menys arrengrerades, que en formaven part. A l'interior de la cambra hi havia un paviment format per tres capes de pedres, on es va trobar un punyal de bronze, puntes de sageta, una punta de llança i fragments de ceràmica hallstàtica i campaniforme. Aquestes troballes permeten determinar una fase d'ús del dolmen durant el segon mil·lenni abans de Crist.

**Vèrtex Geodèsic-Dunkerque.** Aquest vèrtex geodèsic va servir per determinar la mesura del metre. Abans que existissin el metre i el quilogram, cada poble o regió tenia les seves pròpies unitats de mesura, i això era un motiu habitual de conflicte. L'any 1791 , tot just acabada la revolució Francesa l'Acadèmia de les Ciències de França va decidir unificar totes aquestes unitats i establir-ne unes de noves, que es basarien en patrons universals. La unitat de longitud es va anomenar metre, i es va definir com la deu milionèsima part de la distància terrestre entre els pols i l'equador, és a dir, d'un quart de meridià terrestre. Com que la longitud dels meridians era fins aleshores desconeguda, l'acadèmia francesa va entomar el projecte de mesurar el meridià de Paris. Un vèrtex geodèsic és





un punt senyalitzat que indica un aposició geogràfica exacta. Formen xarxes de triangles que, en aplicar la trigonometria, permeten calcular la distància entre ells. Per mesurar el meridià de París es va instal·lar una cadena de vèrtexs a dalt de cims amb bona visibilitat en el tram de Barcelona a Dunkerque ( nord de França) que serien els primers de Catalunya i d'Espanya. Després de 7 anys de projecte i 6 mesos de càlculs, l'any 1799 Napoleò Bonaparte va establir el nou sistema mètric decimal sota el lema: "Per a tots els pobles i per a tots els temps"; que va ser la base de actual sistema internacional d'unitats (SI). El Meridià de París-Dunkerque és el meridià que passa per l'Observatori de París (longitud 2° 20' 14,025" est). Va rivalitzar amb el de Greenwich com a principal meridià del món fins que el 1884, a la Conferència Internacional del Meridià, van votar per la segona candidatura i França es va abstenir. Actualment el sistema mètric és acceptat mundialment excepte EEUU i algun país exòtic Libèria o Birmània que segueixen amb el seu propi , els americans doncs compten amb peus, iardes i milles o bé en el cas dels líquids amb les onzes, pintes , quarts i galons.

**Turó de Galzeran. Mirador** El Turó d'en Galzeran o Turó d'en Mates és una muntanya de 484 metres situada entre el Maresme i el Vallès Oriental, a la Serralada de Marina o de la Conreria. Aquest cim està inclòs al llistat dels 100 cims de la FEEC amb el nom de Turó d'en Galzeran o d'en Mates. L'ascensió al turó d'en Galzeran us recompensarà amb unes vistes colpidores de la Serralada Litoral, la costa i els nuclis poblats de l'entorn. Presideix l'espai una gran torre de guaita ( "La torreta" anomenada pels tianencs) , que té l'objectiu de detectar columnes de fum o possibles incendis i controlar el territori durant els mesos d'estiu. Pujant per un corriol arribareu a dalt del cim. Allà trobareu un punt geodèsic amb molta història, ja que es va instal·lar amb l'objectiu de mesurar el meridià de París, i derivar-ne la mesura del metro.

**Nou Pins Coll de Galzeran.** Els Nou Pins que tots hem sentit anomenar sense ni tan sols conèixer, són un dels símbols de Tiana perquè el seu nom



va lligat amb el de la nostra Vila. Estaven situats el més alt al turó que porta el seu nom, al cap de munt de la propietat de “Can Andreu”; al mateix carener de la serra i eren molt visibles sobretot des de l'interior del mar, pel que servien de guia als mariners que es dirigien al port de Barcelona i particularment als pescadors de la zona que en poder-los endevinar des de molt lluny els facilitava l'orientació. Els Nou Pins de notable corpulència i alçada segons fotografies de l'any 1.897, s'estima que d'alçada superaven els 25 metres, tal era la seva corpulència que dos homes no eren suficients per abraçar-los i el vol de la copa no baixaria dels 10 metres.

Per un escrit de Francesc Comajuan i Rovira, que era Mestre Nacional de Tiana a finals del segle XIX i secretari de l'ajuntament, l'any 1884 el Turó dels Nou Pins tenia només quatre pins, explicant que feia pocs anys el turó estava coronat per nou vells pins i que les tempestats i els anys havien reduït només a quatre. Posteriorment en els anys de la postguerra 1918 i 1919 amb l'escassetat de combustible van ser tallats a cop de destrat.

*(Article J.M<sup>o</sup> Toffoli-historiador 03/12/2017 FB Tiana recuperant la Història)*

### **Mas Po 1919 casa de Colònies.**

La Colònia Bosc (llavors es deia en castellà: Colonia Bosque) va ser la primera urbanització que es va fer a Espanya; situada a la Conreria, terres de conreu de la Cartoixa de Montalegre. Cap al 1915 van encarregar a en Joan Amigó, un arquitecte de Badalona, (llavors no hi havia urbanistes) la planificació de les parcel·les, camins, etcètera, d'una urbanització, per 14 torres. El promotor era un tal Artigues, que després va fer el barri d'Artigas a Badalona, tocant a Sant Adrià. A l'Amigó l'hi van pagar amb un terreny, que ell va escollir. La primera casa que es va fer va ser la de l'Artigues i quan l'Amigó es va fer la seva l'hi tapava la vista. L'Amigó vivia amb el seu padastre, per qui tenia un profund respecte i admiració, en Jaume Botey, el Babo, que era mestre d'obres, el títol que hi havia abans que hi haguessin arquitectes.



Quan l'Amigó va dir de fer-se una casa a la Conreria, en Botey va dir que ell no hi aniria, que seria una casa de nou ric i que ell ja estava bé a Can Po Canyonó, la casa on vivien a Badalona. l'Amigó va fer-se una casa nova als horts de Can Po Canyonó, per viure-hi, que es va inaugurar al 1917. I a continuació va desmuntar Can Po Canyonó i la va traslladar al seu terreny de la Conreria, amb algunes modificacions, no gaires, que es va inaugurar al 1919. En Botey dormia a la mateixa habitació que tenia a Badalona. Va afegir-hi una torre i van canviar el nom: de Can a Mas Po Canyonó. Les altres parcel·les es van vendre a gent bé de Badalona i sobretot a directors de fàbriques de Badalona i del Poble Nou, molts d'ells estrangers que amb la revolució industrial havien vingut a Catalunya a posar en marxa fàbriques i indústries. La gent passava a la Conreria uns 3 o 4 mesos d'estiu, encara que els homes baixessin amb la tartana a treballar a Badalona i al Poble Nou. Pel que sembla hi havia bon ambient de veïnatge, es feien berenars, es visitaven els uns als altres etc.

**El Cau.** Just al coll de Montalegre, on acaba Tiana i comença Sant Fost de Campsentelles hi ha un curiós i emblemàtic edifici que des de fa molts anys va acollir un conegut restaurant “El Cau”. Aquesta torre o edificació va ser construïda i inaugurada l’any 1916 i el seu promotor va ser el pintor, dibuixant, paisatgista, aquarel·lista, cartellista, il·lustrador, caricaturista... Llorenç Brunet que com col·leccionista d’obres d’art i antiguitats, e inspirat en certa manera en El Cau Ferrat de Sitges, va crear-ne una versió molt més modesta: el Cau Brunet, que poc després de la Guerra Civil es convertiria definitivament en un restaurant que encara funciona. P.D. tancat fa uns anys. (Article de J.M<sup>a</sup> Toffoli-Historiador- Tiana recuperant la Història.23/09/2020)

### **Seminari Menor de Montalegre La Conreria -Fundació Pere Tarrés.**

El monestir Santa Maria de Montalegre es troba situat a la serralada litoral, al nord-oest del terme de Tiana, en el turó nomenat de la Conreria. S’hi accedeix per la carretera de Badalona a Mollet. En aquest indret



recentment hi havia el seminari menor de la diòcesi de Barcelona i actualment manté la funció de casa de colònies de la fundació Pere Tarrés. Apareix per primer cop en la documentació en l'acta de consagració de l'església de St. Cebrià de Cabanes, el 3 de juny del 1192. Des del principi del s. XIII apareix esmentada en moltes donacions i deixes testamentàries que es realitzen a aquesta primitiva comunitat. Actualment no queda cap vestigi medieval al monestir. Sembla ser que l'edifici primitiu va ser enderrocat a finals del s.XVI, quan es van iniciar els treballs d'engrandiment del recinte (a la llinda de la façana actual hi consta la data 1568). Aquest edifici del s.XVI tampoc es conserva ja que també va ser enderrocat i refet el XVIII. Sembla que la paraula "Conreria" prové del llatí *Correrius* que vol dir, "casa del Corredor", que es refereix al càrrec de procurador de la Cartoixa. Però per altres autors, la paraula Conreria té el significat de "Conreus".

En finalitzar la Guerra Incivil l'edifici del carrer Diputació del seminari de Barcelona va quedar profundament destrossat, i calia fer-ne una ampla reestructuració, però degut a l'elevat nombre d'alumnes era urgent trobar un altre lloc. El prior de la Cartoixa de Montalegre, a finals de 1939, oferí l'edifici de la Conreria com a lloc per al seminari menor, una cessió amb caràcter gratuït ja que només s'estipulava el pagament de 50 pessetes l'any com a cànon de reconeixement de la propietat.. La Conreria havia estat durant els anys 1936-1939 sanatori antituberculós per iniciativa de l'ajuntament de Badalona. Anteriorment la Conreria havia funcionat com hostatgeria i lloc de festes per a la gent del voltant. En les clàusules del contracte d'arrendament quedava garantit la soledat i tranquil·litat dels monjos i una de les clàusules deia: *"Si por razones especiales la dirección del seminario confía a religiosas algunos servicios internos del seminario, deberá diligentemente cuidarse que las referidas religiosas ocupen habitaciones que no tengan vista directa hacia la cartuja, o en caso de tenerla, vendrán obligadas a poner celosias o su equivalente para evitarla"*.

A l'estiu de 1940 comencen les obres d'adaptació i el 29 de setembre s'inicia el curs amb 128 alumnes inscrits



L'any 1997 la nova llei d'educació (Logse) tant pel que fa a l'ESO com als nous batxillers, va fer replantejar la viabilitat del centre educatiu, ja que l'escola es nodria també d'alumnes externs. El setembre de 1998 l'escola deixa de prestar els serveis educatius i el seminari menor es trasllada a Barcelona. La Cartoixa de Montalegre és la propietària dels edificis terrenys de La Conreria antic Seminari.

(Article de J.M<sup>a</sup> Toffoli-Historiador- Tiana recuperant la Història.04/12/2016)

### **Cartoixa de Montalegre.**

La Cartoixa de Montalegre és un monestir de l'Orde de la Cartoixa (també anomenat orde de Sant Bru) situat al terme municipal de Tiana, amb orígens el 1415. És l'única cartoixa catalana que encara conserva una comunitat de monjos. És una obra protegida com a bé cultural d'interès local.

La paraula cartoixa prové del nom de la Chartreuse (al seu torn del llatí Cartusia), un massís situat a França, on Sant Bru va fundar la primera casa Cartoixa. La difusió de l'orde no ha estat tan gran com la d'altres ordes monàstics, en bona part pel rigor i radicalitat de la regla, que demana al monjo una austeritat i una solitud constants. Els monjos no reben visites, però tenen un dia lliure a la setmana durant el qual poden esplaïar-se fora del monestir, normalment fent alguna excursió pels voltants. No tenen ràdios ni televisors, cosa que permet el desenvolupament del silenci interior.

Sabies que Catalunya té tres Cartoixes?

- 1 Cartoixa de Montalegre. Tiana
- 2 Castell Cartoixa de Vallparadís i...
- 3 Cartoixa d'Escala Dei.

Els cartoixans de Vallparadís (Terrassa) s'establiren el 1415 a l'antic priorat femení de Montalegre antigues monges agustinianes que varen marxar a Barcelona l'any 1362, mentre construïen al seu peu un monestir. Els cartoixans de Sant Pol (Maresme) s'hi reuniren el 1434, any en què es



començà a construir el monestir actual, que tingué la seva màxima esplendor als segles XVII i XVIII. El 1441 adquirí el domini sobre Tiana. La desamortització feu que s'abandonés definitivament el 1835. El 1901 s'hi instal·là una comunitat de cartoixans francesa, després d'adquirir totes les terres. Després de la Guerra Civil s'hi establí una comunitat de monjos catalana, ara és la única cartoixa amb monjos. Montalegre consta de tres claustres, el més antic és el més petit i es comunica directament a l'església, és quadrat, amb sis arquets a cadascun d'ells, suportats per columnes cilíndriques, amb basa i capitell octogonals, sense escultura. Els arcs estan agrupats de tres en tres sota un arc exterior. Les voltes són ogivals amb arestes vives. La Cartoixa d'Escala Dei va ser la primera de la península i va intervenir en la fundació de moltes que es van crear posteriorment., va tancar a mitad del Segle XIX com a conseqüència de la Desamortització de terres propietat de l'Església. Article FB (Arquitectura de Catalunya d'avui i de sempre 307072020)

El 11 d'Agost de 1.994 un incendi que va cremar bona part de la Serralada que conforma el contorn de Tiana, envoltà la Cartoixa de Montalegre i que va morir un monjo. Aquest va intentar, amb dos altres monjos, fugir de les flames en un vell Wolswagen Golf. Encerclats pel foc, el germà Agustí no va poder superar la tanca i va morir cremat. L'acte del sepeli dins del claustre de la cartoixa on s'enterren els monjos, esdevingué un fet insòlit donat que per les exèquies van deixar entrar dones a la Cartoixa quan per la radicalitat de les seves regles les dones tenen prohibida l'entrada a la Cartoixa. Eren parentes del frare difunt, el prior hi va accedir donat que la família estava molt enfadada, pel fet que es van assabentar de la mort pels diaris.

**Cementiri dels Empestats.** El cementiri oblidat, "El mal anomenat del còlera".

A finals d'agost de 1870, Barcelona va patir una epidèmia de tifus d'icterícia que duraria fins al novembre d'aquell any. El barri de la Barceloneta, per la seva proximitat al mar i la forta humitat, per



l'amuntegament en que vivien els seus habitants, per la misèria i la pobresa d'aquest, i per la falta general d'higiene, era el lloc ideal per al ràpid desenvolupament de l'epidèmia. Les autoritats van prendre la decisió de desallotjar totalment el barri. Els qui tenien possibilitats econòmiques o tenien familiars a altres barris o pobles van poder abandonar pels seus mitjans el barri, però una gran majoria dels seus habitants no tenien recursos per a poder desplaçar-se. Tiana, a la Cartoixa de Montalegre i a la Conreria, van acollir a veïns de la Barceloneta. El 23 de setembre ( fa més de 150 anys) arribaven els primers albergats a Tiana. El 6 d'octubre eren 1700 els albergats a Montalegre i fins el 18 d'octubre no va tenir lloc la total desocupació de la Barceloneta. També es van albergar a Montalegre els 400 nens que van venir de la Casa de Correcció. El director de la colònia de Montalegre va comunicar a l'alcalde de Barcelona que es necessitava habilitar un cementiri. El 30 de setembre el mossèn parroquial de Tiana beneí el cementiri, en un terreny que pertanyia a la pineda del bosc de la Conreria, amb presència de les autoritats i el secretari municipal. El total de morts a Montalegre van ser 75, dels quals 13 a la Cartoixa i 62 a la Conreria. Dels 75 morts 18 van ser per tifus d'icterícia i la resta fins a 57 van ser per malalties comunes amb una gran mortaldat infantil. També van tindre lloc naixements, al 23 de novembre eren ja nou les criatures nascudes a la colònia i batejades en l'església parroquial de Tiana. El deu de desembre ja no quedava a Montalegre cap veí de Barcelona, no quedant cap persona de les que formaven la colònia. El 13 de maig de l'any 1871 es col·locava al cementiri una pedra de forma circular amb un diàmetre de prop de dos metres i un llaurat consistent en una creu grega al centre amb les armes de la ciutat de Barcelona i diverses calaveres, i al voltant la inscripció: "Colònia de Montalegre. L'ajuntament de Barcelona a les víctimes de la febre groga 1870".

Un detall no gaire conegut, l'any 1821 Barcelona ja havia patit un altre epidèmia de pesta groga i també Montalegre va acollir refugiats de Barcelona. (Article de J.M<sup>a</sup> Toffoli-Historiador- Tiana recuperant la Història.23/09/2020)



### Ermita de l'Alegria de Tiana.

L'Ermita de la Mare de Déu de l'Alegria o Ermita de la Mare de Déu de l'Alegria està documentada des del segle XI i l'edifici actual data del segle XVI. L'Ermita de la Mare de Déu de l'Alegria o Ermita de la Mare de Déu de l'Alegria està ubicada a Tiana dins la comarca del Maresme, es tracta de l'antiga església parroquial de Tiana i com a tal està documentada des de l'any 1018, sembla que la seva construcció es va fer sobre les restes d'una antiga vil·la romana. L'edificació del temple original era en estil romànic i va ser consagrat l'any 1104. L'edifici que podem observar actualment és el resultat d'unes obres realitzades al segle XVI, encara que molt reformat i ampliat durant el segle XVIII, a la façana es pot veure una inscripció amb la data del 1729. La documentació més antiga amb referència al culte a la Mare de Déu de l'Alegria data de la segona meitat del S. XVII. La construcció és d'una sola nau rectangular rematada amb absis poligonal i un campanar de torre que té finestres apuntades i coberta piramidal de quatre aigües. L'interior està decorat amb pintures murals realitzades per Ignacio Sierra Goday, l'any 1970. L'ermita conté una imatge d'una Mare de Déu que sosté un nen entre les cames: la Mare de Déu, la Mare de Déu, la Mare Terra. Aquesta representació sagrada cristiana és flama de l'Alegria perquè l'ermita està situada a la falda de la muntanya de Montalegre. La Mare de Déu de l'Alegria és la patrona de la Confraria de Pescadors de Tiana i Montgat.

Cada Dilluns de Pasqua els tianencs i tianenques pugen a peu fins a l'ermita de la Mare de Deu de l'Alegria, per tal de passar un dia entre familiars, amics i retrobats, ballant sardanes i anant a cercar la Coca de l'Alegria, pròpia d'aquesta jornada.

#### GOIGS

Vos aclamaren Patrona  
els pescadors de Montgat  
que vostra mà auxili els dona  
en els temps de tempestat.

Una antiga confraria  
vostre poder diu arreu:





Oh Mare de Déu de l'Alegria !  
oïu sempre nostra veu.

**Plaça de la Vila de Tiana. Ajuntament.**

Final de l'etapa.